

Met golfgrassen worden de zeer fijnbladig grassen bedoeld, die bij frequent kort maaien een dichte, gelijkmatige grasmat geven voor greens met uitstekende speleigenschappen. In onze klimaatzone zijn alleen enkele struisgrassen en fijne zwenkgrassen geschikt voor golfgreens. Straatgras geldt als onkruidgras.

Buiten de greens is de maai-intensiteit lager. Op tees, fairways en driving range kunnen ook Engels raai- en veldbeemdgras worden toegepast. In de rough komen ook soorten in aanmerking die minder onderhoud vereisen, hardzwenk- en schapengras. Straatgras blijft echter ook hier een onkruidgras.

WAAROM Van de ruim 140 grassoorten in Nederland zijn niet meer dan 8 à 10 geschikt voor sportgebruik, waarvan 4 à 5 op de green. Dankzij strenge selectie en veredeling is er echter een ruime keuze in rassen voor verschillende sport-toepassingen.

De beste grasrassen worden vermeld in de jaarlijks in Nederland verschijnende [Grasgids](#). Met name voor de golfgrassen bieden de Duitse [Beschreibende Sortenliste Rasengräser](#) en de Engelse [Guide to using Turfgrass Seed](#) uitgebreidere informatie.

Naast algemeen geldende criteria in de rassenlijsten, onderscheiden graszaadkwekers zich door ook op andere eigenschappen te selecteren, zoals kiemtemperatuur, kiemingssnelheid en kiemkracht, vestigingssnelheid, schaduwtolerantie, laag onderhoudsniveau, specifieke groeivormen en graszaadcoatings.

IMPACT VAN HET GRASSENBESTAND De keuze voor bepaalde grassen of combinaties van grassen op

green, tee en fairway bepaalt een belangrijk deel van de speelkwaliteit. Grassoorten bepalen ook mede het beeld en de beleving van de baan door de verkleuring met de seizoenen mee, met name in de winter en het voorjaar. Ook de meer of minder uniforme aanblik van de greens bepalen de indruk van de baan. Daarnaast heeft het grassenbestand een grotere invloed op kosten van baanbeheer en -onderhoud dan vaak gedacht.

OVERWEGINGEN Bij de keuze van grassoorten en -rassen spelen naast speelkwaliteit en beeld, in toenemende mate andere factoren een rol. De beperkingen in het pesticidengebruik maken het steeds lastiger om 'corrigerend' op te treden. Het wordt dus belangrijker om te kiezen voor ziekteresistente rassen en grassoorten die passen bij het klimaat en de lokale bodem en waterhuishouding. Ook dient het onderhoud- en beheer verder geoptimaliseerd te worden.

Duurzaamheidsoverwegingen (in de toekomst verdere restricties op voedingsstoffen en watergebruik) zijn een belangrijke motivatie om te kiezen voor grassen die minder water en bemesting vragen. In regio's waar in aanhoudend droge perioden restricties gelden voor beregening is het noodzakelijk om voor droogtetolerante grassoorten te kiezen.

Roodzwenk- en struisgrassen zijn een logische keuze om binnen de beperkingen structureel goede speelkwaliteit te realiseren. In vergelijking met straatgras zijn deze soorten aanzienlijk minder ziektegevoelig, al zijn er aanzienlijk verschillen tussen rassen. Ze vragen in elk geval een veel lagere input van vocht

Grassoort	Eigenschappen								Voornaamste toepassing
	Opkomst-snelheid	Bespelings tolerantie	Zode dichtheid	Traagheid groei	Kort maaibaar	Droogte tolerantie	Winter vastheid	Schaduw tolerantie	
Gewoon struisgras	2	5	10	8	9	8	9	6	G, T, F
Witstruisgras	2	4	10	8	10	8	9	5	G
Roodzwenkgras, gewoon	4	6	9	6	8	8	8	8	G, T, F
Roodzwenkgras, fijne uitlopers	4	6	9	6	8	8	8	8	G, T, F
Roodzwenkgras, forse uitlopers	5	5	8	6	7	7	9	8	F, R
Engels raaigras	7	9	8	4	6	7	6	4	T, F, S
Veldbeemdgras	2	8	9	7	6	8	10	5	T, F, S
Hardzwenkgras	3	5	8	8	7	8	8	6	F, R
Gewoon schapengras	2	5	8	8	7	9	7	7	F, R

Tabel 1 Toepassing en waardering voor enkele belangrijke eigenschappen van sport- en golfgrassen van in Nederland gangbare grassoorten op golfbanen en sportvelden (G=green, T=tee, F=fairway, R=rough, S=sportveld). Naar: Grasgids 2017 (Plantum, 2016).

en voedingsstoffen. Het is wel nodig het mechanische onderhoud op deze soorten aan te passen.

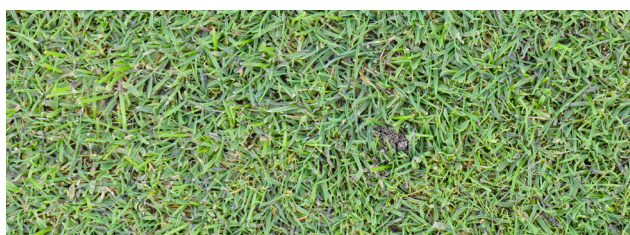
Al met al is het aantrekkelijk en bovendien goedkoper om straatgras zoveel mogelijk uit het grasbestand te weren. Straatgras is zeker op de lange termijn altijd een dure grassoort. Zie ook de factsheet Integrated Turfgrass Management.

KEUZE OP HOOFDLIJNEN In onze klimaatzone worden op de green vooral struisgrassen (*Agrostis*) en fijne zwenkgrassen (*Festuca*) of combinaties daarvan toegepast:

1. Struisgrasgreens

Met witstruisgras (*A. stolonifera*) of een mengsel van witstruisgras en gewoon struisgras (*A. capillaris*); incidenteel ook kruipend struisgras (*A. canina*).

- Struisgrassen vormen een zeer dichte zode met een fijne textuur.
- Verdragen frequent zeer kort maaien (> 4,0 mm is veilig).
- Hoge speelkwaliteit, egaal beeld, jaarrond (milde winters) goede kleur.
- De agressieve groeiwijze met bovengrondse en ondergrondse uitlopers zorgt voor snel herstel en laat weinig ruimte voor straatgras en onkruid.
- De groeiwijze dwingt tot viltmanagement: groomen, verticaal maaien, verticuteren, holprikken, regelmatig zand-dressen. Uitvoering alleen tijdens groeizaam weer.
- Witstruisgras vraagt een iets hogere stikstof [N] input dan gewoon struisgras.

Witstruisgras met straatgras

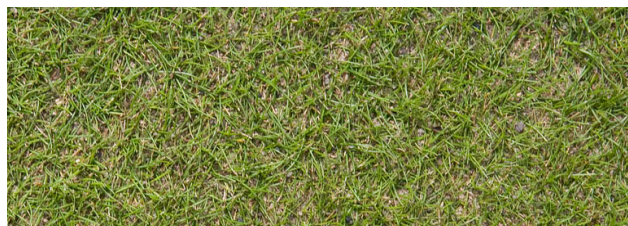
2. Roodzwenkgrasgreens

Met gewoon roodzwenkgras (*F. rubra* var. *commutata*) en roodzwenkgras met fijne uitlopers (*F. rubra* var. *trichophylla*).

- Roodzwenkgrassen vormen dichte zode, met stevige, fijne bladeren.
- Verdragen kort maaien (> 4,5 mm is veilig).
- Jaarrond goed bespeelbaar, matige kleur in winter en voorjaar, late starter.
- Laagste behoefte aan vocht en voeding, zouttolerant, schaduwtolerant.

rant, schaduwtolerant.

- Concurrentiekrachtig bij lage voedingstoestand en goede ontwatering door diepe beworteling, door dichte zode onkruidverdringend.
- Verdragen bodemverstoring (holprikken, verticuteren, verticaal maaien) minder goed.
- Geringere onderhoudsbehoefte, relatief lage input van bemesting, beregening en pesticiden dan struisgrassen.

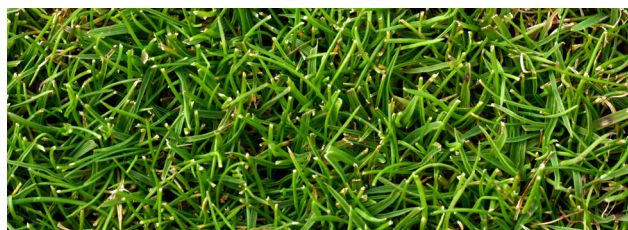

Roodzwenkgras

3. Greens met gemengd grasbestand

Met roodzwenkgrassen en struisgrassen in verschillende samenstelling (traditioneel vooral gewoon struisgras).

- Risicospreiding door breder palet aan eigenschappen.
- Compromis bemesting, beregening en mechanisch onderhoud.
- Voldoet uitstekend bij goed onderhoud.

Roodzwenk- en gewoon struisgras

Straatgras

Straatgras (*Poa annua*) is vaak in meer of minder groot aandeel aanwezig, maar in beginsel altijd een ongewenste soort (onkruidgras). Struisgrassen geven straatgras minder ruimte door een dichte zode. Schrale, droge roodzwenkgrasgreens zijn ongunstig voor kieming en vestiging van straatgras. Met gericht en goed getimed onderhoud is straatgras in alle typen greens beheersbaar. Hiertoe dienen wel eerst de knelpunten in het systeem bodem-water-gras aangepakt te worden.